

Zaak C-590/21

Samenvatting van een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof

Datum van indiening:

23 september 2021

Verzoekende rechter:

Areios Pagos (Griekenland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 juni 2021

Verzoekende partij:

Charles Taylor Adjusting Limited

FD

Verwerende partijen:

Starlight Shipping Company

Overseas Marine Enterprises INC

Voorwerp van het hoofdgeding

Verzoek om erkenning en verklaring van uitvoerbaarheid van een buitenlandse rechterlijke beslissing en buitenlandse gerechtelijke bevelen die een beletsel vormen voor de bescherming in rechte door een rechter in een andere lidstaat of de voortzetting van een aldaar reeds aanhangig geding - Begrip openbare orde volgens artikel 34, punt 1, en artikel 45, lid 1, van verordening 44/2001

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzingsbeslissing

Artikel 267 VWEU, uitlegging van verordening 44/2001

Prejudiciële vragen

- I. Moet de uitdrukking kennelijke strijd met de openbare orde van de Unie en, in het verlengde daarvan, met de nationale openbare orde, die volgens de artikelen 34, punt 1, en 45, lid 1, van verordening 44/2001 een grond is voor niet-erkenning en niet-uitvoerbaarverklaring, aldus worden opgevat dat deze uitdrukking niet slechts ziet op uitdrukkelijke procedeerverboden, die de instelling en voortzetting van gerechtelijke procedures voor een rechterlijke instantie van een andere lidstaat verbieden, maar ook op beslissingen en bevelen van rechterlijke instanties van de lidstaten die i) voor de rechtzoekende moeilijkheden en belemmeringen opwerpen om bij een gerecht in een andere lidstaat een voorziening in rechte te verkrijgen of een daar reeds aanhangige procedure voort te zetten, en ii) is deze vorm van inmenging in de bevoegdheid van een rechterlijke instantie in een andere lidstaat ten aanzien van een specifieke procedure die daar reeds is ingeleid en in behandeling is, verenigbaar met de openbare orde van de Unie? Is het met name in strijd met de openbare orde van de Unie als bedoeld in de artikelen 34, punt 1, en 45 lid 1, van verordening 44/2001 om een beslissing of een bevel van een gerecht van een lidstaat te erkennen of uitvoerbaar te verklaren wanneer daarbij voorlopig en bij wijze van voorschot aan de partij die om erkenning en uitvoerbaarverklaring verzoekt een geldelijke vergoeding wordt toegekend voor de kosten die hij heeft gemaakt wegens het instellen van een vordering of voortzetten van een procedure voor het gerecht van een andere lidstaat, met de motivering dat a) de zaak na onderzoek van die vordering is geregeld bij een schikking die volgens de wet is opgesteld en is bekrachtigd door het gerecht van een lidstaat dat die beslissing geeft en b) het gerecht van de andere lidstaat, waar de in die beslissing en dat bevel veroordeelde partij een nieuwe vordering heeft ingeleid, geen rechtsmacht heeft op grond van een exclusief forumkeuzebeding?
- II. Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord: vormt artikel 34, punt 1, van verordening 44/2001, zoals dat moet worden afgebakend door het Hof van Justitie, een grond voor niet-erkenning en niet-uitvoerbaarverklaring in Griekenland van een beslissing en bevelen met de hierboven (onder I) beschreven inhoud, gegeven door rechterlijke instanties in een andere lidstaat (Verenigd Koninkrijk), terwijl deze kennelijk rechtstreeks indruisen tegen de nationale openbare orde volgens de hierboven uiteengezette fundamentele maatschappelijke en rechtsopvattingen die in het land leven, alsmede tegen de fundamentele regels van het Griekse recht die de kern vormen van het recht op een voorziening in rechte [artikelen 8 en 20 van de Griekse grondwet, artikel 33 van de Astikos Kodikas (burgerlijk wetboek) en het beginsel van waarborging van dit recht waarvan het gehele Griekse procesrecht doortrokken is en dat nader wordt gespecificeerd in de artikelen 176, 173 leden 1 tot en met 3, 185, 205 en 191 van de Kodikas Politikis Dikonomias (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) (zie punt 6 van de motivering)] en

van artikel 6, lid 1, EVRM, zodat in dit geval het beginsel van het vrije verkeer van rechterlijke beslissingen hiervoor moet wijken, en strookt de niet-erkenning op die grond met de assimilatie en bevordering van de Europese gedachte?

Relevante bepalingen van het Unierecht en rechtspraak van het Hof

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: Handvest): artikel 47.

Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1): met name artikel 34, punt 1, en artikel 45.

Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2012, L 351, blz. 1): artikelen 66, 80 en 81.

Arresten van het Hof van Justitie van 13 oktober 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653); 28 maart 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164); 11 mei 2000, Renault (C-38/98, EU:C:2000:225); 23 oktober 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, punt 45); 28 april 2009, Apostolidis (C-420/07, EU:C:2009:271, punt 55); 9 december 2003, Gasser (C-116/02, EU:C:2003:657, punten 48 en 72); 27 april 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228); 27 juni 1991, Overseas Union Insurance e.a. (C-351/89, EU:C:1991:279, punten 23 en 24), en 10 februari 2009, Allianz en Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).

Relevante bepalingen van internationaal recht

Europees verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”): artikel 6, lid 1.

Relevante bepalingen van nationaal recht

Grondwet van de Helleense Republiek: artikelen 8 en 20.

Astikos Kodikas (Grieks burgerlijk wetboek; hierna: „AK”): artikel 33.

Kodikas Politikis Dikonomias (wetboek van burgerlijke rechtsovereenkomst; hierna: „KPolD”): artikel 176, artikel 173, leden 1 tot en met 3, artikelen 185, 205 en 191.

Beknopte weergave van de feiten en de procedure

- 1 De eerste verweerster in cassatie, Starlight Shipping Company (hierna: „Starlight”), was onder meer eigenares, en de tweede verweerster in cassatie, Overseas Marine Enterprises (hierna: „OME”), beheerster van een schip dat door een scheepsongeval op 3 mei 2006 is gezonken en met haar lading is vergaan.
- 2 Toen dit schip verloren ging, was het verzekerd door drie verzekeraars. Omdat de verzekeraars aanvankelijk weigerden de schade te vergoeden, heeft Starlight voor de Engelse rechter een procedure ingeleid tegen de twee eerste verzekeraars en verzocht om arbitrage tussen haar en de derde verzekeraar, waarbij zij uitkering van het verzekerde bedrag vorderde.
- 3 Terwijl deze procedures aanhangig waren, hebben verweersters in cassatie en de drie verzekeraars van het schip schikkingsovereenkomsten (Settlement Agreements) gesloten. Volgens deze overeenkomsten zijn de tussen hen ingeleide gerechtelijke procedures afgebroken en hebben de verzekeraars ingestemd met uitkering van de in de verzekeringsovereenkomsten neergelegde schadevergoeding, teneinde alle vorderingen betreffende het verlies van het schip volledig te voldoen. De schikkingsovereenkomsten zijn voorgelegd aan de Engelse rechter, die deze op 14 december 2007 en 7 januari 2008 heeft bekrachtigd.
- 4 Verweersters in cassatie, alsmede de overige eigenaren van het schip, hebben bij de Polymeles Protodikeio Pireos (rechter in eerste aanleg Piraeus, Griekenland) tegen eisers tot cassatie vorderingen aanhangig gemaakt op grond van onrechtmatige daad. Zij hebben vergoeding gevorderd van gedeelde winst en van immateriële schade die zij ten gevolge van deze onrechtmatige daad zouden hebben geleden.
- 5 Verweersters in cassatie betoogden met name dat de diverse vertegenwoordigers van de verzekeraars, waaronder de eisers tot cassatie, Charles Taylor Adjusting Limited en FD - de eerste een juridisch en technisch adviesbedrijf en de tweede de natuurlijke persoon die daarvan in het relevante tijdvak de directeur was - die door verzekeraars belast waren met het voeren van hun verweer tegen de vorderingen van de eerste verweerster in cassatie, jegens derden valse en lasterlijke verklaringen hadden afgelegd die afbreuk deden aan het aanzien en de betrouwbaarheid van verweersters in cassatie terwijl de procedures voor de Engelse gerechten aanhangig waren en de verzekeraars weigerden uit te keren.
- 6 Daarop zijn door de verzekeraars en hun diverse vertegenwoordigers (waaronder eisers tot cassatie), die de gedagvaarde partijen waren in de zaken voor de Polymeles Protodikeio Pireos, procedures ingeleid voor de Engelse rechter. Daarmee hebben zij gevorderd dat de in Griekenland ingestelde vorderingen als schending van de schikkingsovereenkomsten werden aangemerkt en andere verklaringen voor recht en schadevergoedingen geëist.

- 7 In deze zaken en op deze vorderingen heeft Judge Flaux van de High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Division, Commercial Court, onder meer, op 26 september 2014 een beslissing gegeven en twee gerechtelijke bevelen uitgevaardigd.
- 8 Ten eerste bevatte die beslissing onder meer met name het oordeel dat in de schikkingsovereenkomsten onder „vertegenwoordigers” ook de eisers tot cassatie werden verstaan, en dat Starlight en OME daarin tevens hun vorderingen jegens eisers tot cassatie hadden geschikt. Verder werd geoordeeld dat de procedures die in Griekenland waren ingeleid tegen onder anderen eisers tot cassatie een inbreuk vormden op alle schikkingsovereenkomsten. Volgens de beslissing volgde uit de schikkingsovereenkomsten dat elke mogelijke vordering tegen de bedoelde vertegenwoordigers als gezamenlijke plegers van een onrechtmatige daad (op welke bewering de in Griekenland tegen hen ingestelde vorderingen berustten) met de schikkingsovereenkomsten was geregeld. Met betrekking tot de door eisers tot cassatie gevorderde schadevergoeding werd ten slotte erkend dat zij recht hadden op een voorlopige uitkering van 100 000 GBP als voorschot hierop.
- 9 Ten tweede is bij de twee bevelen erkend dat de schikkingsovereenkomsten onder anderen tevens eisers tot cassatie bevrijden van hun aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele vorderingen van Starlight en OME in verband met het verlies van het schip, met inbegrip van elke aansprakelijkheid voor de in Griekenland aanhangig gemaakte vorderingen. Voorts is erkend dat het instellen en voortzetten van de procedures tegen eisers tot cassatie in Griekenland door Starlight en OME een schending vormde van de termen van de schikkingsovereenkomsten aangaande het volledige en definitieve karakter van de schikking en de exclusieve forumkeuze.
- 10 Bij het eerste bevel zijn verweersters in cassatie verplicht tot betaling aan eisers tot cassatie van: a) het bedrag van 100 000 GBP als voorschot op de vergoeding van de door hen tot 9 september 2014 geleden schade en b) kosten aan de zijde van de laatsten, vastgesteld op 120 000 GBP.
- 11 Bij het tweede bevel zijn verweersters in cassatie verplicht tot betaling aan eisers tot cassatie van de kosten van de laatsten, vastgesteld op 30 000 GBP.
- 12 Beide bevelen bevatten tevens bepalingen die Starlight en OME, alsmede de natuurlijke personen die hen vertegenwoordigen, waarschuwen dat zij bij niet-inachtneming van het bevel schuldig geacht kunnen worden aan „contempt of court” (minachting van de rechter) en dat hun vermogensbestanddelen verbeurd kunnen worden verklaard, een dwangsom kan worden opgelegd of natuurlijke personen in gijzeling kunnen worden genomen.
- 13 Bij verzoekschrift van 7 januari 2015 hebben eisers tot cassatie bij de Monomeles Protodikeio Pireos (alleensprekende rechter in eerste aanleg Piraeus, Griekenland) overeenkomstig verordening 44/2001 verzocht om erkenning en

uitvoerbaarverklaring in Griekenland van genoemde beslissing en de genoemde bevelen. De Monomeles Protodikeio Pireos heeft het verzoek ingewilligd.

- 14 Verweersters in cassatie hebben op 11 september 2015 overeenkomstig artikel 43 van verordening 44/2001 beroep ingesteld bij de Monomeles Efeteio Pireos (alleensprekende rechter in tweede aanleg Piraeus, Griekenland). De Monomeles Efeteio Pireos heeft het beroep gegrond verklaard, de beslissing van de rechter in eerste aanleg vernietigd en de vordering van eisers tot cassatie afgewezen.
- 15 De Monomeles Efeteio Pireos heeft met name geoordeeld dat eisers tot cassatie van de Engelse rechter onder meer om een voorziening in rechte hadden verzocht omdat de schikkingsovereenkomsten de Griekse gerechten huns inziens bevoegdheid ter zake onthielden. De Efeteio heeft vervolgens geoordeeld dat de beslissing en de twee bevelen van die rechter geen procedeerverbod („anti-suit injunction”) vormen. Hij was echter van oordeel dat zowel die beslissing als de bevelen neerkomen op een belemmering van de in Griekenland ingeleide procedures, schadevergoeding opleggen en de personen die de voldoening van hun vorderingen voor de Griekse rechter nastreven, waarschuwen voor verplichtingen tot schadevergoeding. De bedoelde teksten bevatten derhalve „quasi”-procedeerverboden waarbij belemmeringen worden opgeworpen voor de toegang tot de Griekse rechter, hetgeen indruist tegen het bepaalde in artikel 6, lid 1, EVRM en de artikelen 8, lid 1, en 20 van de [Griekse] grondwet, artikelen die behoren tot de kern van het begrip openbare orde.
- 16 Op 7 oktober 2019 hebben eisers tot cassatie tegen de beslissing van de Monomeles Efeteio Pireos beroep in cassatie ingesteld bij de verwijzende rechter.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 17 In hun beroepschrift voor de Monomeles Efeteio Pireos betoogden de huidige verweersters in cassatie dat de gevorderde erkenning en uitvoerbaarverklaring van voornoemde beslissing en voornoemde bevelen kennelijk zowel op nationaal als op Unierechtelijk niveau in strijd zijn met de materiële en procesrechtelijke openbare orde, aangezien zij het fundamentele recht op verlening van bescherming in rechte belemmeren en een ontoelaatbare inmenging vormen in de rechtsmacht van de rechters in een andere lidstaat, met name van de Griekse rechter.
- 18 Eisers tot cassatie betogen dat aan de in cassatie bestreden beslissing onder meer het gebrek kleeft van een onjuiste uitlegging en toepassing van artikel 34, punt 1, van verordening 44/2001 (dat strikt moet worden uitgelegd), artikel 33 AK, de artikelen 8 en 20 van de grondwet en artikel 6, lid 1, EVRM. Zij betogen met name dat een juiste uitlegging van deze bepalingen meebrengt dat de beslissing en de bevelen in kwestie niet kennelijk strijdig zijn met de nationale en Unierechtelijke openbare orde, en geen fundamentele beginselen daarvan schenden, omdat met de voorlopige toewijzing van een schadevergoeding aan eisers tot cassatie vanwege de in Griekenland aangespannen procedures terwijl de

procedure ter zake voor de Engelse rechter nog niet aanhangig was, de voortzetting van de procedure voor de Griekse rechter en de verlening van bescherming in rechte door die rechter niet wordt verboden; de beslissing en de bevelen worden derhalve ten onrechte op vergelijkbare wijze bejegend als een procedeerverbod.

Beknopte weergave van de motivering van de verwijzingsbeslissing

- 19 Ten eerste is de verwijzende rechter van oordeel dat in gevallen als het onderhavige, waarin wordt gevraagd om de erkenning en uitvoerbaarverklaring van rechterlijke beslissingen en bevelen die vóór 10 januari 2015 zijn gegeven betreffende vorderingen of verzoeken die vóór die datum aanhangig zijn gemaakt, niet verordening 1215/2012 maar verordening 44/2001 moet worden toegepast.
- 20 In Griekenland wordt het begrip openbare orde in het kader van de erkenning van buitenlandse beslissingen opgevat in de zin van artikel 33 AK, waarin het begrip internationale openbare orde doorklinkt. In deze opvatting is de erkenning of uitvoerbaarverklaring van een beslissing in Griekenland niet toelaatbaar wanneer de uitvoering van die beslissing wegens de inhoud ervan zou indruisen tegen fundamentele maatschappelijke, morele, sociale, economische of rechtsopvattingen die in het land leven en het dagelijks verkeer beheersen. Zo is er ook geen erkenning of uitvoerbaarverklaring mogelijk wanneer de inhoud en termen van de buitenlandse beslissing botsen met als fundamenteel erkende maatschappelijke of rechtsbeginselen en met fundamentele in de rechtsstaat erkende rechten van personen.
- 21 Voorts bepaalt artikel 8, lid 1, van de grondwet: „Niemand wordt tegen zijn wil afgehouden van de rechter die de wet hem toekent”, en artikel 20, lid 1, van de grondwet: „Een ieder heeft recht op bescherming in rechte door de rechter en kan daar zijn standpunten uiteenzetten met betrekking tot zijn rechten of belangen, zoals bij de wet bepaald”. Gelezen in samenhang verankeren deze grondwettelijke bepalingen het volledige recht van een ieder op toegang tot de Griekse gerechten en op volledige bescherming in rechte door deze gerechten. Dit recht is fundamenteel en behoort tot de kern van de rechtsorde van Griekenland; het gehele Griekse materiële en procesrecht is in verschillende gespecificeerde verschijningsvormen hiervan doortrokken. In het Griekse recht is het dan ook ondenkbaar en ontoelaatbaar dat de verlening van rechterlijke bescherming op voorhand wordt uitgesloten of dat belemmeringen en hindernissen worden opgeworpen die deze bemoeilijken. Een dergelijke hindernis is ook de voorlopige veroordeling van een rechtzoekende tot betaling van schadevergoeding, louter op grond van het feit dat hij bescherming in rechte heeft gezocht.
- 22 In punt 6 van zijn motivering zet de verwijzende rechter uiteen dat de Griekse rechtsorde ook in een reeks processuele bepalingen voorziet in sancties op eventueel misbruik van procesrecht. Met name wordt de verliezende partij veroordeeld in de proceskosten (artikel 176 KPold), waartoe de rechter evenwel

pas overgaat bij zijn eindbeslissing in het geschil, wanneer het oordeel is gevallen, terwijl in alle voorgaande fases iedere partij de kosten van elke door haar verrichte proceshandeling vooruitbetaalt (artikel 173, leden 1 tot en met 3, KPOID), behoudens in specifieke uitdrukkelijk omschreven gevallen. De eiser kan zelfs bij toewijzing van zijn vordering worden veroordeeld in de proceskosten (bij de eindbeslissing), wanneer hij de waarheidsplicht heeft geschonden of schuldig is aan ander processueel misbruik (artikel 185 KPOID); de partij die de procedure heeft ingeleid kan bij de eindbeslissing tot een geldboete worden veroordeeld, wanneer hij een kennelijk ongegrond rechtsmiddel heeft ingesteld, de procedure opzettelijk heeft vertraagd of de maatschappelijke fatsoensregels niet in acht heeft genomen e.d. (artikel 205 KPOID), en de partij die om uitstel van de mondelinge behandeling heeft gevraagd kan worden veroordeeld in de proceskosten (artikel 241, lid 1, KPOID). Ten slotte kan volgens het Griekse procesrecht zelfs het dictum van een eindbeslissing van een rechter in eerste aanleg niet bij voorraad uitvoerbaar worden verklaard wanneer daartegen nog een gewoon rechtsmiddel (dat wil zeggen verzet of beroep) openstaat (artikel 909, punt 2, KPOID). Derhalve kan de veroordeling in de proceskosten zonder uitzondering niet gedwongen ten uitvoer worden gelegd zolang de beslissing geen gezag van gewijsde heeft gekregen, zodat de verliezende partij geen enkel beletsel ondervindt om een gewoon rechtsmiddel in te stellen. Voorts is het vaste rechtspraak van de Griekse rechters dat misbruik van procesrecht door een eiser bestaande uit valse uitlatingen verplicht tot betaling aan de tegenpartij (gedaagde) van schadevergoeding uit hoofde van onrechtmatige daad (artikelen 914 en 919 AK), zij het alleen wanneer het niet in strijd is met het gezag van gewijsde van de uiteindelijke beslissing op de vordering van de eiser. Uit de benadering van dit onderwerp door de Griekse rechter blijkt voorts overduidelijk dat de rechter gehouden is om in beginsel het fundamentele recht van de eiser op toegang tot de rechter te waarborgen, zelfs wanneer diens gedrag als misbruik kan worden aangemerkt, zonder dat enige preventieve interventie van de rechter is toegestaan die vooruitloopt op de uitkomst van de door de eiser ingeleide procedure of proceskosten in de vorm van een schadevergoeding toewijst voordat het geding is afgesloten, teneinde de gezochte bescherming in rechte af te wenden. Tegelijkertijd blijft de mogelijkheid bestaan dat achteraf schadevergoeding wordt toegekend wanneer dit strookt met de uitkomst van de procedure in kwestie. Voorts is volgens het nationale recht alleen het gerecht dat de definitieve beslissing over een bepaalde rechtszaak neemt, bevoegd om uitspraak te doen over de kosten daarvan (artikel 191 KPOID).

- 23 Voorts beschermt artikel 6, lid 1, EVRM een ieders recht op bescherming in rechte. Op dit fundamentele recht ziet ook artikel 47 van het Handvest, dat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte verankert. Dit recht is ook ingebed in de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten van de Europese Unie en de internationale instrumenten met betrekking tot de mensenrechten. De bescherming ervan raakt derhalve, ook voor de uitlegging en toepassing van artikel 34, punt 1, van verordening 44/2001, de materiële en processuele Europese openbare orde, en in het verlengde daarvan de nationale openbare orde.

- 24 In dat licht rijst de vraag of een beslissing en bevelen van een gerecht van een lidstaat waarin vooraf proceskosten worden berekend en tot betaling daarvan als voorlopig voorschot wordt veroordeeld (wat in wezen neerkomt op een sanctiemaatregel onder het voorwendsel van schadevergoeding) met betrekking tot een procedure die aanhangig is voor gerechten in een andere lidstaat, verenigbaar zijn met de openbare orde van de Unie. Een dergelijke veroordeling verbiedt weliswaar niet de verlening van rechtsbescherming, maar bemoeilijkt deze zeker, aangezien de partij die zijn toevlucht neemt tot een gerecht in een andere lidstaat verplicht wordt (mits de beslissing van de lidstaat van herkomst uitvoerbaar wordt verklaard in zijn woonplaats of plaats van vestiging, waar zich ook de meeste bestanddelen van zijn vermogen bevinden) om naast zijn eigen uitgaven voor het inleiden van de procedure ook die van de tegenpartij vooruit te betalen, reeds voordat het gerecht waartoe hij zich wendt zijn definitieve uitspraak heeft gedaan. Dat deze veroordeling de aard heeft van een middel tot afschrikking van voortzetting van de procedure wordt des te duidelijker wanneer de beslissing voorziet in de mogelijkheid dat een hogere schadevergoeding wordt opgelegd wanneer de kosten toenemen, dat wil zeggen wanneer de procedure wordt voortgezet. Deze kwestie treft niet slechts financiële belangen, maar heeft duidelijk ook een weerslag op de uitoefening van het fundamentele recht op toegang tot de rechter.
- 25 Het voornamelijk in de Angelsaksische rechtstelsels bekende procedeeverbod („anti-suit injunction”) is een rechterlijk bevel dat iemand verbiedt om een rechterlijke of scheidsrechterlijke procedure in te stellen of voort te zetten bij een buitenlandse rechterlijke instantie of scheidsgerecht. Aanvankelijk bestond het procedeeverbod uit het verbod om een procedure in te stellen of voort te zetten voor de Engelse rechter. Later is de grensoverschrijdende vorm van het procedeeverbod opgekomen en is deze maatregel opgelegd ten aanzien van procedures die in het buitenland waren ingeleid. Een procedeeverbod wordt hoofdzakelijk uitgevaardigd met de motivering dat het inleiden van een procedure of de voortzetting daarvan voor het gerecht van een andere staat, wanneer dit in strijd is met de goede trouw of misbruik van procesrecht vormt, nadelig is voor de eiser. Met deze remedie wordt van een gerecht in een land in wezen gevraagd om in te grijpen in een procedure in een andere staat. Zo beslist dat gerecht niet alleen over zijn eigen bevoegdheid, maar tevens over die van een buitenlands gerecht.
- 26 Vervolgens verwijst de verwijzende rechter naar het arrest van 27 april 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), waarin het Hof heeft geoordeeld dat het Executieverdrag, dat is vervangen door verordening 44/2001, „aldus [moet] worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat een gerecht van een verdragsluitende staat een partij in een voor hem aanhangige procedure verbiedt om een rechtsvordering in te stellen of voort te zetten voor een gerecht van een andere verdragsluitende staat, zelfs indien deze partij te kwader trouw handelt om de reeds aanhangige procedure te belemmeren”.
- 27 Wanneer een gerecht een partij op straffe van sanctiemaatregelen verbiedt om bij een buitenlands gerecht een vordering in te stellen of voort te zetten, wordt

afbreuk gedaan aan de bevoegdheid van dat buitenlandse gerecht om het geschil te beslechten. Wanneer een verzoekende partij bij een bevelschrift een verbod wordt opgelegd om een dergelijke vordering in te stellen, vormt dit een inmenging in de rechtsmacht van het buitenlandse gerecht, hetgeen op zich onvereenigbaar is met het stelsel van het Executieverdrag (arrest van 27 april 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228).

- 28 Volgens artikel 35, lid 3, van verordening 44/2001 mag bij de erkenning of de uitvoerbaarverklaring niet de bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van herkomst worden getoetst. De bevoegdheidsregels betreffen niet de openbare orde als bedoeld in artikel 34, punt 1, zodat de niet-inachtneming van deze regels geen grond kan vormen voor afwijzing van het desbetreffende verzoek.
- 29 De inmenging van een gerecht van een lidstaat in de rechtsmacht van een gerecht van een andere lidstaat is echter een andere zaak. Naast het zuivere procedeeverbod doet een vergelijkbare kwestie zich voor bij de berekening en voorlopige toewijzing vooraf, in de vorm van een schadevergoeding, van proceskosten (wat in wezen een sanctiemaatregel is onder voorwendsel van toekenning van schadevergoeding) voor een procedure die aanhangig is voor een rechter in een andere lidstaat. Dit geldt ongeacht de uitkomst van die procedure, die ook in het nadeel van de verzoekende partij kan zijn, en indien de buitenlandse rechter oordeelt dat hem geen rechtsmacht toekomt, waarbij hij evenwel de enige rechter is die bevoegd is de proceskosten te berekenen en toe te wijzen die zijn gemaakt in de voor hem gevoerde procedure. Met dergelijke beslissingen en bevelen wordt weliswaar niet uitdrukkelijk verboden om een procedure voor een rechter van een andere lidstaat in te stellen of voort te zetten, maar wordt daarop in wezen wel op voorhand een sanctie gesteld.
- 30 In dat licht rijst bovendien de vraag of de uitvaardiging van beslissingen en bevelen met bovenstaande inhoud, waarbij in wezen wordt vooruitgelopen op de uitkomst van de procedure voor het gerecht van een andere lidstaat met de motivering dat dat gerecht niet bevoegd is tot berechting van een geschil, een inmenging vormt in diens rechtsmacht, die indruist tegen de openbare orde van de Unie en, in het verlengde daarvan, tegen de nationale openbare orde.
- 31 In het onderhavige geval rijst bij de behandelende kamer twijfel over de volgende rechtsvragen met betrekking tot de uitlegging van Unierechtelijke bepalingen.
- 32 Ten eerste, of de uitdrukking kennelijke strijd met de openbare orde van de Unie en in het verlengde daarvan met de nationale openbare orde, die volgens de artikelen 34, punt 1, en 45, lid 1, van verordening 44/2001 een grond is voor niet-erkenning en niet-uitvoerbaarverklaring, aldus moet worden opgevat dat deze uitdrukking niet slechts ziet op uitdrukkelijke procedeeverboden, die de instelling en voortzetting van gerechtelijke procedures voor een rechterlijke instantie van een andere lidstaat verbieden, maar ook op beslissingen en bevelen van rechterlijke instanties van de lidstaten die voor de rechtzoekende moeilijkheden en belemmeringen opwerpen om bij een gerecht in een andere lidstaat een

voorziening in rechte te verkrijgen of een daar reeds aanhangige procedure voort te zetten, en of deze vorm van inmenging in de rechtsmacht van een rechterlijke instantie in een andere lidstaat ten aanzien van een specifieke procedure die daar reeds is ingeleid, verenigbaar is met de openbare orde van de Unie (eerste prejudiciële vraag, onder i).

- 33 Met name rijst de vraag of het in strijd is met de openbare orde van de Unie als bedoeld in artikel 34, punt 1, van verordening 44/2001 wanneer voorlopig en bij wijze van voorschot een schadevergoeding wordt toegekend aan de partij die verzoekt om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing gegeven of een bevel uitgevaardigd door een rechter van een lidstaat over de kosten van een vordering of het voortzetten van een procedure voor een gerecht van een andere lidstaat, met de motivering dat: a) de zaak na onderzoek van die vordering is geregeld bij een schikking die volgens de wet is opgesteld en is bekrachtigd door het gerecht van een lidstaat dat die beslissing en/of dat bevel geeft en b) het gerecht van de andere lidstaat, waar de in die beslissing en dat bevel veroordeelde partij een nieuwe vordering heeft ingeleid, geen rechtsmacht heeft op grond van een exclusief forumkeuzebeding (eerste prejudiciële vraag, onder ii).
- 34 Ten tweede, of het geven van beslissingen en uitvaardigen van bevelen met de hierboven omschreven inhoud die indruisen tegen fundamentele regels die de kern vormen van het recht op een voorziening in rechte in de lidstaat van erkenning (Griekenland), gezien de hierboven uiteengezette regelingen van Grieks recht en artikel 6, lid 1, EVRM, een grond vormt voor niet-erkenning en niet-uitvoerbaarverklaring ervan als bedoeld in artikel 34, punt 1, van verordening 44/2001, zodat het beginsel van het vrije verkeer van rechterlijke beslissingen moet wijken, en of de niet-erkenning op die grond strookt met de assimilatie en bevordering van de Europese gedachte (tweede prejudiciële vraag).